

ชื่อหนังสือธรรมะที่ปรากฏคำว่า “บุญ” : ภาพสะท้อนความคิดเกี่ยวกับบุญในสังคมไทย

อำนาจ ปักขาสุข*

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประเทศไทย

Dharma Book Titles with a Word “Puñña”: The Reflection on the Concept of Merit in Thai Society

Amnat Paksasuk*

Faculty of Liberal Arts, Thammasat University, Thailand

Article Info

Research Article

Article History:

Received 8 November 2022

Revised 27 November 2022

Accepted 28 November 2022

คำสำคัญ

บุญ

ชื่อหนังสือ

สังคมไทย

* Corresponding author

E-mail address:

amnat.p@arts.tu.ac.th

บทคัดย่อ

ความคิดเรื่อง “บุญ” เป็นความคิดสำคัญตามหลักพระพุทธศาสนาที่มีอยู่ในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน โดยในปัจจุบันความคิดเรื่องบุญดังกล่าวมีการถ่ายทอดผ่านสื่อต่าง ๆ มากมาย ทำให้คนในสังคมเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับบุญที่หลากหลาย ทั้งนี้หนังสือธรรมะเป็นสื่อประเภทหนึ่งที่ได้รับค่านิยมและถูกนำมาใช้ถ่ายทอดความคิดเรื่องบุญ โดยในบทความนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาชื่อหนังสือธรรมะที่ปรากฏคำว่า “บุญ” โดยพิจารณาถ้อยคำทางภาษาของชื่อหนังสือธรรมะที่ปรากฏคำว่า “บุญ” ตลอดจนศึกษาความคิดเกี่ยวกับบุญที่สะท้อนจากชื่อหนังสือธรรมะเหล่านั้น ข้อมูลที่ใช้ศึกษา ได้แก่ ชื่อหนังสือธรรมะที่ปรากฏคำว่า “บุญ” ซึ่งรวบรวมจากห้องสมุด ร้านหนังสือ และเว็บไซต์ต่าง ๆ จำนวน 80 ชื่อ ผลการศึกษาพบถ้อยคำทางภาษาที่ใช้ในชื่อหนังสือธรรมะที่ปรากฏคำว่า “บุญ” 2 ถ้อยคำ คือ การเลือกใช้คำศัพท์และการใช้อุปสรรค ถ้อยคำทางภาษาดังกล่าวสะท้อนความคิดเกี่ยวกับบุญในสังคมไทย 4 ประการ ได้แก่ 1) บุญเป็นสิ่งที่จับต้องได้ 2) บุญเป็นสิ่งที่ทำได้ง่ายแต่ต้องทำให้ถูกวิธี 3) บุญเป็นสิ่งที่ทำแล้วได้รับผลตอบแทน และ 4) บุญเป็นสิ่งที่จำเป็นและเป็นของมีค่า ความคิดดังกล่าวมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการทำบุญของคนในสังคม ทำให้ความคิดเรื่องบุญยังคงสืบทอดและดำรงอยู่ในสังคมไทย

Keywords:

Puñña/Merit,
book title,
Thai society

Abstract

The idea of “puñña” or “merit”, a Buddhist concept, has long existed in Thai society and has been variously portrayed in different media, resulting in different interpretations of the concept of merit. Dharma books are one of the most popular media forms used to present the concept. This research aimed to study the titles of Dharma books containing a word “puñña” by emphasizing their linguistic strategies and to investigate the concept of “puñña” or “merit” as reflected from these titles. In so doing, eighty book titles with “puñña” were collected from libraries, bookstores, and websites. The findings showed that two linguistic strategies were used in the book titles: lexical selection and metaphor. Furthermore, four concepts of merit in Thai society were identified: 1) merit was tangible; 2) making merit was easy but it had to be done properly; 3) making merit yielded the benefits; and 4) merit was a valuable asset. These concepts have a direct bearing on the merit making of Thai people, thereby making its existence prevalent in Thai society.

1. บทนำ

ความคิดเรื่อง “บุญ” เป็นความคิดสำคัญตามหลักพระพุทธศาสนาที่มีอยู่ในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน โดยในทางพระพุทธศาสนากล่าวถึง “บุญ” ว่าเป็นส่วนหนึ่งของ “กรรม” กล่าวคือ กรรมนั้นแปลว่าการกระทำ หมายถึง การกระทำที่ประกอบด้วยเจตนา คือ กระทำด้วยความตั้งใจหรือจงใจ ใช้เป็นคำกลาง ๆ ยังมีได้หมายความว่าดีหรือชั่ว ต่อเมื่อได้กระทำลงไปแล้ว หากเป็นกรรมชั่วหรืออกุศลกรรม มีชื่อเรียกโดยทั่วไปว่า “บาป” ส่วนกรรมดีหรือกุศลกรรม มีชื่อเรียกโดยทั่วไปว่า “บุญ” (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะอักษรศาสตร์, ภาควิชาภาษาตะวันออก, 2549; พระเมธีธรรมาภรณ์, 2537) แปลตามรูปศัพท์ว่า ชำระ ฟอก ล้าง แบ่งเป็น บุญส่วนที่เป็นเหตุ และบุญส่วนที่เป็นผล (สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก, ม.ป.ป.) ซึ่งหมายถึง การกระทำที่ดีด้วยกุศลเจตนา เช่น ให้ทาน รักษาศีล เจริญภาวนาซึ่งมีผลเป็นความสุขกายและสุขใจทั้งในชาตินี้และชาติหน้า

ทั้งคำว่า “กรรม” และคำว่า “บุญ” นี้ เป็นศัพท์ธรรมสำคัญในคัมภีร์พระพุทธศาสนาที่คนไทยรับมาใช้แพร่หลายในภาษาไทย จนกระทั่งกลายเป็นส่วนหนึ่งของชุดคำที่อธิบายเกี่ยวกับโลกและชีวิตในความคิดของคนไทย หนึ่งในปัจจุบันความคิดเรื่องบุญดังกล่าวมีการถ่ายทอดผ่านสื่อต่าง ๆ มากมาย ทำให้คนในสังคมเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับบุญที่หลากหลาย

หนังสือธรรมะเป็นสื่อประเภทหนึ่งที่ได้รับค่านิยมและถูกนำมาใช้ถ่ายทอดความคิดเรื่องบุญ ทั้งนี้ในปัจจุบันมีการตีพิมพ์หนังสือธรรมะที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับบุญอย่างแพร่หลาย โดยได้มีการปรับปรุงรูปแบบและการนำเสนอให้ดึงดูดกลุ่มผู้อ่านที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น (อำนาจ ปักษาสุข, 2562)

ความน่าสนใจของหนังสือธรรมะที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับบุญคือการตั้งชื่อเรื่องหรือชื่อหนังสือธรรมะเหล่านั้น โดยชื่อเรื่องหรือชื่อหนังสือนั้นเป็นส่วนประกอบส่วนแรกๆที่ผู้อ่านจะได้เห็น ซึ่งสามารถดึงดูดและทำให้ผู้อ่านเกิดความสนใจ (รสริน ดิษฐบรรจง, 2564, น. 35) ทั้งนี้ในการตั้งชื่อหนังสือนั้นจะมีการเลือกสรรคำอย่างดีเพื่อดึงดูดใจผู้อ่าน อีกทั้งยังบอกให้ผู้อ่านรู้แนวของเนื้อหาในหนังสือว่ามีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องอะไร รวมถึงทำให้รู้ขอบเขตของเรื่อง และแนวคิดสำคัญของเรื่องที่ต้องการนำเสนออีกด้วย (อำนาจ ปักษาสุข, 2564)

อนึ่ง ภาษานั้นมีความสัมพันธ์กับความคิดและวัฒนธรรม โดยภาษาหรือคำศัพท์ที่ใช้ในแต่ละวัฒนธรรมถือเป็นตัวแทนของมโนทัศน์ของคนในสังคมที่สามารถสะท้อนความคิดและการมองโลกได้ ดังนั้นการศึกษาภาษาที่ใช้ในแต่ละสังคมจึงทำให้เข้าใจความคิดและวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษานั้น ๆ ได้นั่นเอง (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2549)

ที่ผ่านมามีผู้สนใจศึกษาภาษาที่สัมพันธ์กับความคิดและวัฒนธรรมอยู่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะการศึกษาชื่อประเภทต่าง ๆ ทั้งชื่อคน ชื่อสัตว์ ชื่อสถานที่ หรือชื่อภาพยนตร์ เป็นต้น ชื่อหนังสือเป็นชื่ออีกประเภทหนึ่งที่มีความน่าสนใจ หากแต่การศึกษาชื่อหนังสือในแง่

ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับความคิดยังมีไม่มากนัก ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาชื่อหนังสือ โดยเลือกศึกษาการใช้ภาษาในชื่อหนังสือธรรมะที่มีคำว่า “บุญ” ปรากฏอยู่ซึ่งแสดงว่าหนังสือนั้น มีการนำเสนอแนวคิดสำคัญเกี่ยวกับเรื่องบุญ ทั้งนี้การศึกษาชื่อหนังสือธรรมะที่มีคำว่า “บุญ” ปรากฏอยู่ดังกล่าวจะทำให้เข้าใจความคิดความเชื่อเกี่ยวกับบุญของคนในสังคมไทยได้

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษา “ชื่อหนังสือธรรมะที่ปรากฏคำว่า “บุญ” : ภาพสะท้อนความคิดเกี่ยวกับบุญ ในสังคมไทย” มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ ดังนี้

2.1 เพื่อศึกษากลวิธีทางภาษาที่ใช้ในชื่อหนังสือธรรมะที่ปรากฏคำว่า “บุญ”

2.2 เพื่อศึกษาความคิดเกี่ยวกับบุญในสังคมไทยที่สะท้อนผ่านชื่อหนังสือธรรมะที่ปรากฏคำว่า “บุญ”

3. ขอบเขตของการศึกษา

ผู้วิจัยศึกษาความคิดเกี่ยวกับบุญในสังคมไทยที่สะท้อนจากการใช้ภาษาในชื่อหนังสือธรรมะที่ปรากฏคำว่า “บุญ” ซึ่งรวบรวมจากห้องสมุด ร้านหนังสือ และเว็บไซต์ต่าง ๆ จำนวน 80 ชื่อ

4. แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

ภาษากับความคิดนั้นเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กัน โดยสัญลักษณ์ทางภาษานั้น จะประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ส่วน คือ ส่วนที่เรียกว่า signifier (รูปทางเสียง) กับ signified (มโนทัศน์) (de Saussure, 1959) ทั้งนี้จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่าเมื่อมีมโนทัศน์ หรือความคิดเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็ต้องมีรูปทางเสียงซึ่งก็คือคำหรือภาษา ในทางกลับกันถ้ามีรูปทางเสียงหรือคำก็แสดงว่าต้องมีมโนทัศน์หรือความคิดเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั่นเอง

ภาษานั้นสามารถสะท้อนความคิดและการมองโลกของผู้ใช้ภาษานั้น ๆ ได้ ในทาง อรรถศาสตร์ชาติพันธุ์นั้นเชื่อว่าคำในภาษาเป็นตัวแทนของมโนทัศน์ โดยสิ่งใดที่มีความสำคัญ ต่อกลุ่มชนผู้ใช้ภาษา สิ่งนั้นจะมีคำที่ใช้เรียก ในทางกลับกันถ้าสิ่งใดไม่มีอยู่ในความคิดและ กลุ่มชนนั้นไม่ได้ให้ความสำคัญ สิ่งนั้นก็ไม่มีคำที่ใช้เรียก (Frake, 1980) ดังนั้นหากวิเคราะห์ คำที่ใช้ในภาษาโดยเฉพาะคำศัพท์ที่กลุ่มชนใดกลุ่มชนหนึ่งใช้จะทำให้เห็นและเข้าใจความคิด ซึ่งนำไปสู่ความเข้าใจโลกทัศน์ ระบบความรู้ ความเชื่อ ค่านิยม รวมถึงวัฒนธรรมของกลุ่มชน นั้น ๆ ได้

การศึกษาภาษาที่สัมพันธ์กับความคิดนั้นเป็นที่นิยมและมีผู้สนใจเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาภาษาในชื่อประเภทต่าง ๆ อาทิ การศึกษาชื่อบุคคลที่มีทั้งการศึกษาชื่อจริง ชื่อเล่น และนามสกุล เช่น วราภรณ์ สว่างตระกูล (2540) ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อจริงของคนไทยในกรุงเทพมหานคร” สมชาย สำเนียงงาม (2545) ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ลักษณะภาษาที่แสดงการเปลี่ยนแปลงของความเชื่อเกี่ยวกับสิริมงคลและกาลกิณีในชื่อของคนไทย” จรัลวิไล จรุงโรจน์ (2552) ทำวิจัยเรื่อง “ภาษาและภาพสะท้อนของวัฒนธรรมจากชื่อเล่นของคนไทย” นันทนา รัตนเกียรติ (2556) เขียนบทความเรื่อง “ทัศนคติการตั้งชื่อเล่นสองพยางค์ของคนไทย” ปาจารย์ วิเชียรเมธี (2557) ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ค่านิยมในการตั้งชื่อเล่นเป็นภาษาอังกฤษของคนไทย” ปานทิพย์ มหาไตรภาพ (2545) ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “นามสกุลพระราชทานในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว : การวิเคราะห์ทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์” พรทิพย์ ครามจันทิก (2548) ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “นามสกุลประชาชนจังหวัดนครราชสีมา : การวิเคราะห์ทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์” เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบการศึกษาการตั้งชื่อสัตว์ เช่น โสภิตา โสมะเกิด (2560) ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การตั้งชื่อวัวชนภาคใต้” และปัทมา เหมือนสมัย (2562) ที่ศึกษาเรื่อง “การตั้งชื่อสุนัขในประเทศไทย : ภาพสะท้อนสังคมไทย”

ชื่อภาพยนตร์ก็เป็นชื่ออีกประเภทหนึ่งที่มีผู้สนใจศึกษาเป็นจำนวนมาก เช่น ชีรารัตน์ บุญกองแสน (2543) ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการตั้งชื่อภาษาไทยของภาพยนตร์อเมริกัน” ภาคภูมิ วรรณภา (2544) ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “กลวิธีการตั้งชื่อภาษาไทยสำหรับภาพยนตร์อเมริกัน” ชุติมา บุญอยู่ (2549) ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “วิเคราะห์โครงสร้างภาษาและกลวิธีการตั้งชื่อภาพยนตร์ไทยในช่วง 2 ทศวรรษ (พ.ศ. 2526 - พ.ศ. 2545)” และพรรณพร หงษ์ทอง (2562) ที่ศึกษาเรื่อง “กลวิธีการตั้งชื่อเรื่องภาพยนตร์เป็นภาษาไทยจากภาพยนตร์อเมริกัน” เป็นต้น

ด้านการศึกษาชื่อหนังสือหรือการตั้งชื่อนวนิยายนั้นก็มิอยู่บ้าง อาทิ ประดิษฐ์ จันทร์มัน (2550) ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การตั้งชื่อภาษาไทยของหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่น” อภิญา เคนนาสิงห์ (2560) ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การตั้งชื่อนวนิยายของนักประพันธ์นามปากกาวัตตราและกานติมา” กิตยา แพทย์ศรีวงษ์ และคณะ (2564) เขียนบทความเรื่อง “กลวิธีการตั้งชื่อเรื่องนวนิยายออนไลน์บนเว็บไซต์ Thai Boys Love พ.ศ. 2562” และอำนาจ ปักขาสูข (2564) ที่ศึกษาเรื่อง “โลกทัศน์เกี่ยวกับ ‘กรรม’ ในสังคมไทยที่สะท้อนจากชื่อหนังสือธรรมะ” ทั้งนี้การศึกษาภาษาในชื่อประเภทต่าง ๆ ดังกล่าวสามารถสะท้อนความคิด การมองโลก ทัศนคติ ความเชื่อ และวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษาต่าง ๆ เหล่านี้ได้เป็นอย่างดี

ชื่อหนังสือธรรมะที่ปรากฏคำว่า “บุญ” ถือเป็นการใช้ภาษาลักษณะหนึ่งที่ปรากฏในสังคมไทย ทั้งนี้หากศึกษาภาษาในชื่อหนังสือธรรมะที่ปรากฏคำว่า “บุญ” ก็จะทำให้เข้าใจความคิดเกี่ยวกับบุญของคนในสังคมไทยได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

5. วิธีดำเนินการศึกษา

หลังจากศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาภาษาที่สัมพันธ์กับความคิด และวัฒนธรรม รวมถึงรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาชื่อประเภทต่าง ๆ เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการคัดเลือกข้อมูล เก็บข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลชื่อหนังสือธรรมะที่ปรากฏคำว่า “บุญ” โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 การคัดเลือกข้อมูลและเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลจากชื่อหนังสือธรรมะที่มีคำว่า “บุญ” ปรากฏอยู่ เนื่องจากแสดงว่าหนังสือนั้นมีเนื้อหาสำคัญหรือแนวคิดสำคัญเกี่ยวกับเรื่องบุญ ทั้งนี้หากศึกษาชื่อหนังสือดังกล่าวจะทำให้เข้าใจโลกทัศน์หรือความคิดเกี่ยวกับบุญของคนในสังคมได้

จากการเก็บรวบรวมชื่อหนังสือธรรมะที่ปรากฏคำว่า “บุญ” จากห้องสมุด ร้านหนังสือ และเว็บไซต์ต่าง ๆ ผู้วิจัยพบชื่อหนังสือธรรมะที่ปรากฏคำว่า “บุญ” สำหรับใช้ในการศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 80 ชื่อ

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยมีรายละเอียดดังนี้ คือ

5.2.1 วิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ใช้ในชื่อหนังสือธรรมะที่ปรากฏคำว่า “บุญ”

5.2.2 วิเคราะห์ความคิดเกี่ยวกับบุญที่สะท้อนจากชื่อหนังสือธรรมะที่ปรากฏคำว่า “บุญ”

6. ผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์ชื่อหนังสือธรรมะที่ปรากฏคำว่า “บุญ” จำนวน 80 ชื่อ ผลการศึกษาดังนี้

6.1 กลวิธีทางภาษาที่ใช้ในชื่อหนังสือธรรมะที่ปรากฏคำว่า “บุญ”

กลวิธีทางภาษา หมายถึง รูปภาษาที่ใช้ในชื่อหนังสือธรรมะที่ปรากฏคำว่า “บุญ” ทั้งนี้จากการศึกษากลวิธีทางภาษาที่ปรากฏในชื่อหนังสือธรรมะที่ปรากฏคำว่า “บุญ” ผลการศึกษาดังนี้

6.1.1. การเลือกใช้คำศัพท์

จากการศึกษาชื่อหนังสือธรรมะที่ปรากฏคำว่า “บุญ” พบว่ามีการเลือกใช้คำศัพท์แบบต่าง ๆ ซึ่งแบ่งเป็นกลวิธีย่อยได้ดังนี้

1) การใช้คำศัพท์ รู้/ทำ + บุญ + (แล้ว/ให้/เพื่อ) + คำที่มีความหมายเชิงบวกเพื่อแสดงผลหรืออานิสงส์ของบุญ

การใช้คำศัพท์ รู้/ทำ + บุญ + (แล้ว/ให้/เพื่อ) + คำที่มีความหมายเชิงบวกเพื่อแสดงผลหรืออานิสงส์ของบุญ นี้ เป็นการทำให้ผู้อ่านทราบว่าคุณหรืออานิสงส์ที่คนในสังคมปรารถนาจะให้เกิดขึ้นในชีวิตอันสืบเนื่องมาจากการทำบุญนั้นคืออะไร ซึ่งจะแสดงให้เห็นผ่านคำศัพท์ที่สื่อถึงลักษณะที่ดี สิ่งที่ทำให้เกิดความสุข รวมถึงสิ่งที่ทำให้ชีวิตเกิดความเจริญรุ่งเรืองสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่คุณในสังคมปรารถนาจะให้เกิดขึ้นกับชีวิตของตน เช่น

รู้บุญชีวิตรุ่ง
ทำบุญแล้วรวย
ทำบุญให้สวย
ทำบุญให้สุขภาพดี
ทำบุญเพื่อมงคลชีวิตของชาวพุทธ

จากตัวอย่างข้างต้นมีการใช้คำศัพท์ รู้/ทำ + บุญ + (แล้ว/ให้/เพื่อ) + คำ “รุ่ง” “รวย” “สวย” “ดี” “มงคล” ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายที่ดีแสดงถึงสิ่งที่ปรารถนาจะให้เกิดขึ้นกับชีวิตอันเป็นผลที่ได้จากการทำบุญ

2) การใช้คำศัพท์ ทำ + บุญ + ล้าง/สิ้น/ดับ/แก้ + คำที่มีความหมายเชิงลบเพื่อแสดงลักษณะที่ไม่ปรารถนา

การใช้คำศัพท์ ทำ + บุญ + ล้าง/สิ้น/ดับ/แก้ + คำที่มีความหมายเชิงลบเพื่อแสดงลักษณะที่ไม่ปรารถนา เป็นการทำให้ผู้อ่านทราบถึงลักษณะที่คุณในสังคมไม่ปรารถนาหรือไม่ต้องการจะให้เกิดขึ้น เนื่องจากเป็นลักษณะที่ไม่ดี โดยอาจส่งผลให้การใช้ชีวิตไม่ราบรื่นและไม่มีความสุข แต่หากลักษณะดังกล่าวเกิดขึ้นแล้ว “บุญ” จะมาช่วยให้ลักษณะที่ไม่ปรารถนาดังกล่าวดลี่ยหรือลดน้อยลง รวมไปถึงทำให้สิ่งเหล่านั้นหายไปจากชีวิต โดยจะปรากฏร่วมกับคำ “ล้าง” “สิ้น” “ดับ” “แก้” เช่น

ทำบุญล้างชวย
ทำบุญให้สิ้นเคราะห์
ทำบุญดับทุกข์
ทำบุญแก้กรรม

จากตัวอย่างข้างต้นมีการใช้คำศัพท์ ทำ + บุญ + ล้าง/สิ้น/ดับ/แก้ + คำ “ชวย” “เคราะห์” “ทุกข์” “กรรม” ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายเชิงลบ สื่อถึงสิ่งที่ไม่ดี เป็นอุปสรรคในการดำเนินชีวิต เป็นสิ่งที่คนในสังคมไม่ต้องการจะเกิดขึ้นกับชีวิต แต่คำที่แสดงลักษณะที่ไม่ดี ไม่ปรารถนาต่าง ๆ เหล่านี้จะปรากฏร่วมกับคำ “ล้าง” “สิ้น” “ดับ” “แก้” เพื่อแสดงให้เห็นว่าลักษณะที่ไม่ดี ไม่ปรารถนาต่าง ๆ สามารถแก้ ล้าง ทำให้สิ้นไป หรือลดน้อยลงไปได้ด้วย “บุญ” หรือ “การทำบุญ”

3) การใช้คำศัพท์ บุญ + คำแสดงสภาพหรือคุณสมบัติของบุญ

การใช้คำศัพท์ บุญ + คำแสดงสภาพหรือคุณสมบัติของบุญ เป็นการแสดงลักษณะสภาพ หรือคุณสมบัติของบุญ ทั้งนี้คำแสดงสภาพหรือคุณสมบัติของบุญอาจปรากฏหน้าหรือหลังคำว่า “บุญ” ก็ได้ เช่น

พลังบุญ
บุญใหญ่พลิกชีวิต
บุญทำ กรรมแต่ง
บุญบันดาล

จากตัวอย่างข้างต้นมีการใช้คำศัพท์ บุญ ร่วมกับคำ “พลัง” “พลิก” “ทำ” “บันดาล” เพื่อบรรยายให้เห็นลักษณะ สภาพ หรือคุณสมบัติของบุญว่าเป็นสิ่งที่มีพลังสามารถสร้างหรือทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับชีวิตของคนในสังคมได้

4) การใช้คำศัพท์ คู่มือ/เคล็ดลับ/วิธี + ทำ/สร้าง + บุญ เพื่อแนะวิธีการทำบุญ

การใช้คำศัพท์ คู่มือ/เคล็ดลับ/วิธี + ทำ/สร้าง + บุญ เป็นการแสดงหรือเสนอแนะเคล็ดลับของการทำบุญ รวมถึงการบอกวิธีการทำบุญที่ถูกต้องให้แก่ผู้อ่าน เช่น

คู่มือสร้างบุญอุ้มใจตลอดชาติ
เคล็ดลับสร้างบุญแบบง่าย
30 วิธีทำบุญ

จากตัวอย่างข้างต้นมีการใช้คำ “คู่มือ” “เคล็ดลับ” “วิธี” + การทำหรือสร้างบุญ เพื่อเป็นการเสนอแนะการทำบุญ โดยอาจเป็นเคล็ดลับหรือการให้ข้อมูล รวมถึงความรู้พิเศษเกี่ยวกับวิธีการทำบุญด้วย

5) การใช้คำศัพท์ บุญ + คำที่สื่อความง่าย

การใช้คำศัพท์ บุญ + คำที่สื่อความง่าย เป็นการใช้คำที่สื่อให้คนในสังคมเห็นว่าการทำบุญนั้นเป็นเรื่องง่าย โดยคำดังกล่าวอาจปรากฏหน้าหรือหลังคำว่า “บุญ” ก็ได้ เช่น

ทำง่ายได้บุญ
ทำบุญง่าย ๆ
บุญสร้างได้ไม่ยาก

จากตัวอย่างข้างต้นมีการใช้คำ “ง่าย” “ง่าย ๆ” “ไม่ยาก” ร่วมกับคำว่า “บุญ” แสดงให้เห็นว่าบุญเป็นสิ่งที่ทำได้ไม่ยาก และเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ง่าย ส่งผลให้ผู้อ่านเกิดทัศนคติในเชิงบวกเกี่ยวกับการทำบุญ

6.1.2 การใช้อุปมาอุปไมย

อุปมาอุปไมย (metaphor) เป็นการใช้ภาษาแบบเปรียบเทียบ โดยนำของสองสิ่งที่อยู่ต่างวงความหมายกันมาเปรียบเทียบกัน ทั้งนี้สิ่งที่นำมาเป็น “แบบ” ในการเปรียบเทียบ เรียกว่า “แบบเปรียบเทียบ” (source domain/ vehicle) ส่วนสิ่งที่เป้าหมายที่ต้องการกล่าวถึง เรียกว่า “สิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ” (target domain/ tenor) (Lakoff & Johnson, 1980) การเปรียบเทียบดังกล่าวจะสะท้อนให้เห็นวิถีคิดและการมองโลกของผู้ใช้ภาษา โดยเป็นการสะท้อนให้เห็นกระบวนการคิด การทำความเข้าใจ และการเรียนรู้ประสบการณ์นามธรรมต่าง ๆ โดยนามโนทัศน์นามธรรมที่ต้องการเรียนรู้ไปเปรียบเทียบกับอีกมโนทัศน์หนึ่งที่เป็นรูปธรรมมากกว่าซึ่งเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัว

จากการศึกษาชื่อหนังสือธรรมะที่ปรากฏคำว่า “บุญ” พบว่ามีการใช้อุปมาอุปไมยเพื่อใช้ถ่ายทอดความคิดเกี่ยวกับบุญ ทำให้เข้าใจมุมมองเกี่ยวกับบุญซึ่งเป็นสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยอุปมาอุปไมยเกี่ยวกับบุญที่พบในชื่อหนังสือธรรมะที่ปรากฏคำว่า “บุญ” มีดังนี้

1) [บุญ คือ พืช]

จากข้อมูลพบถ้อยคำอุปมาอุปไมยที่สะท้อนความคิดของคนในสังคมว่าบุญคือพืช โดยปรากฏคำ *ปลูก ต้น ยอด* ในชื่อหนังสือธรรมะ เช่น

ปลูกบุญให้ลูกดี

ต้นบุญ

ยอดบุญ

ถ้อยคำเหล่านี้ใช้กล่าวถึงพืชหรือต้นไม้ทั้งการปลูกและส่วนประกอบของพืช เป็นการเปรียบเทียบให้เห็นว่าบุญเป็นพืชที่สามารถปลูกและดูแลเอาใจใส่ให้เจริญเติบโต สามารถแตกกิ่งก้านสาขาออกไปได้

2) [บุญ คือ อาหาร]

จากข้อมูลพบถ้อยคำอุปลักษณะที่สะท้อนความคิดของคนในสังคมว่าบุญคืออาหาร โดยปรากฏคำ *เสบียง อิ่ม* ในชื่อหนังสือธรรมะ เช่น

สะสมเสบียงบุญ

อิ่มบุญ

ถ้อยคำเหล่านี้เป็นคำที่เกี่ยวข้องกับอาหารหรือของที่สามารถบริโภคได้ เป็นการเปรียบเทียบ และแสดงให้เห็นความคิดของคนในสังคมที่เห็นว่าบุญนั้นเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิต คือ เป็นอาหารที่สามารถรับประทานและช่วยให้เกิดอาการอิ่มท้องได้

3) [บุญ คือ วัตถุที่สร้างขึ้นได้]

จากข้อมูลพบถ้อยคำอุปลักษณะที่สะท้อนความคิดของคนในสังคมว่าบุญคือสิ่งที่สร้างขึ้นได้ โดยปรากฏคำ *ทำ สร้าง ระเบียบ สะพาน* ในชื่อหนังสือธรรมะ เช่น

ทำบุญอย่างไรให้มีความสุข

สร้างบุญให้ตัวเอง

ระเบียบบุญ

สะพานบุญ

ถ้อยคำเหล่านี้แสดงการเปรียบเทียบบุญกับสิ่งก่อสร้างที่สามารถทำให้มีขึ้นหรือสร้างให้เกิดขึ้นได้

4) [บุญ คือ วัตถุสิ่งของที่มีมูลค่า]

จากข้อมูลพบถ้อยคำอุปลักษณะที่สะท้อนความคิดของคนในสังคมว่าบุญคือวัตถุสิ่งของที่มีมูลค่า โดยปรากฏคำ *ออม สะสม ขุมทรัพย์ ลัก ซ้อปิ้ง* ในชื่อหนังสือธรรมะ เช่น

ออมบุญ

สะสมบุญ

ชมทรัพย์บุญ

บุญนั้นไฉนยอมแลกพาเอาไปไม่ได้

ข้อปึงบุญ

ถ้อยคำเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าคนในสังคมเปรียบเทียบบุญกับสิ่งของที่มีคุณค่า คือ เป็นทรัพย์สินสมบัติที่สามารถเก็บออม สะสมให้เพิ่มพูนมากยิ่งขึ้น ตลอดจนเป็นของที่คนปรารถนา จะแย่งชิง รวมถึงเป็นสินค้าที่สามารถเลือกซื้อได้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นมุมมองต่อบุญว่าเป็นสิ่งที่มีมูลค่าและมีราคา มีความสำคัญและจำเป็นต่อชีวิต ด้วยเหตุนี้บุญจึงเป็นสิ่งที่คนในสังคมปรารถนา ที่จะครอบครอง

5) [บุญ คือ สสารที่มีปริมาณ]

จากข้อมูลพถ้อยคำอุปลักษณะที่สะท้อนความคิดของคนในสังคมว่าบุญคือสสารที่มีปริมาณ โดยปรากฏคำ *เติม* *เพิ่ม* ในชื่อหนังสือธรรมะ เช่น

เติมบุญ

เพิ่มบุญ เสริมบารมี

ถ้อยคำเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าคนในสังคมเปรียบเทียบบุญกับสสารที่สามารถนับจำนวนได้ กล่าวคือ สสารเหล่านี้เป็นสิ่งที่สามารถลดลงจนอาจหมดไป ดังนั้นจึงต้องหมั่นเติมให้คงอยู่และมีเพิ่มขึ้นนั่นเอง

6.2 ความคิดเกี่ยวกับบุญที่สะท้อนจากชื่อหนังสือธรรมะที่ปรากฏคำว่า “บุญ”

จากการศึกษาถ้อยคำอุปลักษณะของชื่อหนังสือธรรมะที่ปรากฏคำว่า “บุญ” ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น สามารถสะท้อนให้เห็นความคิดเกี่ยวกับบุญของคนในสังคมไทยได้ โดยมีรายละเอียดที่จะกล่าวถึงดังนี้

6.2.1 บุญเป็นสิ่งที่จับต้องได้

คนในสังคมไทยมีมุมมองว่าบุญเป็นสิ่งที่สามารถจับต้องได้ โดยสะท้อนให้เห็นจากการใช้อุปลักษณะ [บุญ คือ สิ่งที่สร้างขึ้นได้] อุปลักษณะ [บุญ คือ สสารที่มีปริมาณ] และอุปลักษณะ [บุญ คือ พี่ช]

ความคิดที่ว่าบุญเป็นสิ่งที่สามารถจับต้องได้นี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของอำนาจ ปักษาสุข (2559) ลักษณะดังกล่าวเป็นการเน้นย้ำให้เห็นว่าคนในสังคมไทยมองว่าบุญนั้นมีอยู่จริง โดยอุปลักษณะ [บุญ คือ สิ่งที่สร้างขึ้นได้] แสดงให้เห็นว่าบุญนั้นสามารถจับหรือสัมผัสได้

หรือสามารถทำขึ้นหรือสร้างขึ้นได้ สำหรับอุปลักษณะ [บุญ คือ สสารที่มีปริมาณ] ทำให้เห็นว่า บุญมีสถานะที่ไม่แน่นอน กล่าวคือ มีปริมาณที่สามารถลดน้อยลง เพิ่มขึ้น หรือหมดไปได้ ส่วนอุปลักษณะ [บุญ คือ พืช] แสดงให้เห็นว่าบุญสามารถเติบโตและเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้น คนในสังคมโดยเฉพาะคนที่นับถือศาสนาพุทธจึงต้องทำบุญอยู่เสมอ อันเป็นการเพิ่มและสะสม บุญไว้ เพื่อให้บุญนั้นมีอยู่อย่างมั่นคง ไม่ลดลง และไม่หมดไป โดยเชื่อว่าบุญนั้นจะสามารถส่งผลทั้งในปัจจุบันและสามารถติดตามไปในอนาคตได้ นั่นคือบุญนั้นสามารถส่งผลทั้งในโลกนี้ และโลกหน้านั้นเอง

6.2.2 บุญเป็นสิ่งที่ทำได้ง่ายแต่ต้องทำให้ถูกวิธี

จากกลวิธีทางภาษาในชื่อหนังสือธรรมะที่ปรากฏคำว่า “บุญ” ที่พบว่ามีการใช้คำศัพท์ บุญ + คำที่สื่อความง่าย เช่น “ง่าย” “ง่าย ๆ” “ไม่ยาก” แสดงความคิดของคนในสังคมที่เห็นว่า บุญนั้นทำได้ไม่ยาก กล่าวคือ บุญนั้นเกิดขึ้นได้ง่าย ใคร ๆ ก็สามารถทำบุญได้ ทั้งนี้การทำให้ คนในสังคมเห็นว่าการทำบุญสามารถทำได้ง่ายนั้นอาจมีส่วนช่วยให้คนในสังคมไทยมีความปรารถนาที่จะทำบุญกันเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการทำบุญนั้นจะทำได้ง่าย แต่ก็ต้องทำให้ถูกวิธี ดังจะเห็นได้ว่าในชื่อหนังสือธรรมะมีการใช้คำศัพท์ คู่มีอ/เคล็ดลับ/วิธี + ทำ/สร้าง + บุญ เพื่อแสดงหรือเสนอแนะเคล็ดลับของการทำบุญ อีกทั้งยังเป็นการบอกวิธีการหรือแนวทางการทำบุญ ที่ถูกต้องให้แก่คนในสังคมอีกด้วย

6.2.3 บุญเป็นสิ่งที่ทำแล้วได้รับผลตอบแทน

จากการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาในชื่อหนังสือธรรมะที่ปรากฏคำว่า “บุญ” ที่พบว่ามี การใช้คำศัพท์ รู้/ทำ + บุญ + (แล้ว/ให้/เพื่อ) + คำที่มีความหมายเชิงบวกเพื่อแสดงผลหรืออานิสงส์ของบุญ อาทิ “รุ่ง” “รวย” “สวย” “ดี” “มงคล” ในขณะที่เดียวกันก็พบการใช้คำศัพท์ ทำ + บุญ + ล้าง/สิ้น/ดับ/แก้ + คำที่มีความหมายเชิงลบ เพื่อแสดงลักษณะที่ไม่ปรารถนา อาทิ “ช่วย” “เคราะห์” “ทุกข์” “กรรม” แต่ลักษณะอันไม่พึงปรารถนาดังกล่าวจะถูกล้าง/สิ้น/ดับ หรือถูก “แก้” ให้ลดน้อยลงหรือหมดไปได้ด้วย “บุญ” หรือ “การทำบุญ” สะท้อนให้เห็นความคิดของคนในสังคมที่มองว่าเมื่อได้ทำ “บุญ” แล้วนั้น จะเกิดผลซึ่งเป็นสิ่งที่คนในสังคมปรารถนาตามมา ซึ่งผลที่ว่านี้ก็คืออานิสงส์จากการทำบุญ นั้นเอง

คนในสังคมไทยเชื่อว่าเมื่อทำบุญแล้วก็ย่อมต้องการจะให้เกิดอานิสงส์ซึ่งเป็นผลที่ได้จากการทำบุญนั้น ทั้งนี้ในพุทธคัมภีร์โบราณก็ได้มีการบันทึกเรื่องราวของการทำบุญแต่ละประเภทกับอานิสงส์ที่พุทธศาสนิกชนจะได้รับไว้ (แก้ว สุพรรณ, 2548) โดยอานิสงส์จากการทำบุญที่คนในสังคมปัจจุบันปรารถนาก็คือความเจริญรุ่งเรือง ความมั่งคั่งร่ำรวย การมีรูปร่างหน้าตาที่ดี ความเป็นมงคลต่าง ๆ รวมถึงการปราศจากสิ่งที่จะทำให้เกิดความทุกข์ทั้งปวง ซึ่งอานิสงส์เหล่านี้จะนำไปสู่ “ความสุข” ในการใช้ชีวิต โดย “ความสุข” นี้ถือเป็นความต้องการเบื้องต้นในการใช้ชีวิตของคนในสังคม

ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับพระไตรปิฎกและอรรถกถาที่กล่าวถึง “บุญ” และ “ผลของการทำบุญ” ว่าการทำบุญจะทำให้ได้ผลตอบแทนเป็นความสุข ดังที่กล่าวไว้ว่า “สุโข บุญยสุส อัจฉโย การสั่งสมบุญนำมาซึ่งความสุข” นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อำนาจ ปักษาสุข (2562) ที่พบความคิดเกี่ยวกับบุญที่ว่าเมื่อทำบุญแล้วจะได้รับความสุขเป็นผลตอบแทน โดยผู้ทำบุญจะเกิดสบายกายสบายใจ มีจิตใจเบิกบาน ผ่องใส รวมถึงการมี สุขภาพที่ดี มีทรัพย์สินสมบัติอันทำให้เกิดความมั่งคั่งร่ำรวย เจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และมีรูปร่างหน้าตาที่ดี

6.2.4 บุญเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นของมีค่า

คนในสังคมไทยมีความคิดว่าบุญเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิต เป็นของมีค่า บุญจึงเป็น สิ่งที่คนในสังคมต้องการ ความคิดดังกล่าวสะท้อนจากอุปลักษณะ [บุญ คือ อาหาร] และอุปลักษณะ [บุญ คือ วัตถุสิ่งของที่มีมูลค่า]

อุปลักษณะ [บุญ คือ อาหาร] โดยอาหารนั้นเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญ และจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ดังนั้นอุปลักษณะ [บุญ คือ อาหาร] จึงแสดงให้เห็น ความคิดของคนในสังคมที่เชื่อว่าบุญนั้นเป็นสิ่งที่ช่วยหล่อเลี้ยงชีวิต สะท้อนให้เห็นความสำคัญ ของบุญว่าคนในสังคมมองว่าบุญเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยทำให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ (อำนาจ ปักษาสุข, 2562) ส่วนอุปลักษณะ [บุญ คือ วัตถุสิ่งของที่มีมูลค่า] ทำให้เห็นว่าบุญเป็น ของมีค่าและมีราคา จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าบุญนั้นเป็นสิ่งจำเป็น เป็นที่ต้องการ และเป็น สิ่งที่คนในสังคมไทยปรารถนาที่จะได้มาไว้ในครอบครอง

7. สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาดังนี้เป็นการศึกษาชื่อหนังสือธรรมะที่ปรากฏคำว่า “บุญ” จำนวน 80 ชื่อ ที่รวบรวมจากห้องสมุด ร้านหนังสือ และเว็บไซต์ต่างๆ ผู้วิจัยวิเคราะห์และนำเสนอผลการศึกษา ออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) กลวิธีทางภาษาที่ใช้ในชื่อหนังสือธรรมะที่ปรากฏคำว่า “บุญ” 2) ความคิดเกี่ยวกับบุญที่สะท้อนจากชื่อหนังสือธรรมะที่ปรากฏคำว่า “บุญ” ผลการศึกษาดังนี้

กลวิธีทางภาษาที่ปรากฏในชื่อหนังสือธรรมะที่ปรากฏคำว่า “บุญ” พบว่ามีการเลือกใช้ คำศัพท์และการใช้อุปลักษณะ โดยการเลือกใช้คำศัพท์พบกลวิธีย่อย 5 ประการ ได้แก่ 1) การใช้ คำศัพท์ รู้/ทำ + บุญ + (แล้ว/ให้/เพื่อ) + คำที่มีความหมายเชิงบวกเพื่อแสดงผลหรืออานิสงส์ ของบุญ 2) การใช้คำศัพท์ ทำ + บุญ + ล้าง/สิ้น/ดับ/แก้ + คำที่มีความหมายเชิงลบเพื่อแสดง ลักษณะที่ไม่ปรารถนา 3) การใช้คำศัพท์ บุญ + คำแสดงสภาพหรือคุณสมบัติของบุญ 4) การใช้คำศัพท์ คู่มือ/เคล็ดลับ/วิธี + ทำ/สร้าง + บุญ เพื่อแนะวิธีการทำบุญ 5) การใช้คำศัพท์ บุญ + คำที่สื่อความง่าย สำหรับการใช้อุปลักษณะ พบอุปลักษณะเกี่ยวกับบุญ 5 อุปลักษณะ ได้แก่

1) [บุญ คือ พี่ช] 2) [บุญ คือ อาหาร] 3) [บุญ คือ วัตถุที่สร้างขึ้นได้] 4) [บุญ คือ วัตถุสิ่งของที่มีมูลค่า] และ 5) [บุญ คือ สสารที่มีปริมาณ]

ส่วนความคิดเกี่ยวกับบุญที่สะท้อนผ่านชื่อหนังสือธรรมะที่ปรากฏคำว่า “บุญ” พบว่าชื่อหนังสือธรรมะสะท้อนความคิดของคนในสังคมไทยที่เกี่ยวข้องกับบุญ 4 ประการ ได้แก่ 1) บุญเป็นสิ่งที่จับต้องได้ 2) บุญเป็นสิ่งที่ทำได้ง่ายแต่ต้องทำให้ถูกวิธี 3) บุญเป็นสิ่งที่ทำแล้วได้รับผลตอบแทน และ 4) บุญเป็นสิ่งที่จำเป็นและเป็นของมีค่า

ความคิดเกี่ยวกับบุญที่ว่าบุญเป็นสิ่งที่จับต้องได้นั้น สอดคล้องกับแนวคิดในพระพุทธศาสนา กล่าวคือในทางพระพุทธศาสนาเชื่อว่าบุญนั้นมีอยู่จริง โดยบุญหรือสิ่งที่เป็น การกระทำที่เป็นความดีนั้นเกิดจากการทำบุญที่เรียกว่า “บุญกิริยาวัตถุ 10” นอกจากนี้บุญนั้นยังสามารถสร้างให้เกิดขึ้นได้ด้วยการปฏิบัติตามหลักกุศลกรรมบถ 10 อันได้แก่ กายกรรม 3 คือ ละเว้นจากการฆ่าสัตว์ การเบียดเบียนกัน ละเว้นจากการลักทรัพย์ หรือละเว้นจากการประทุษร้ายในกาม วชิกรรม 4 คือ ละเว้นจากการพูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดจาหยาบคายน พูดเพ้อเจ้อ และมโนกรรม 3 คือ การไม่อยากได้ของของผู้อื่น ไม่มีจิตคิดร้าย มีความเห็นชอบ ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม

ส่วนความคิดเกี่ยวกับบุญของคนในสังคมที่มองว่าบุญเป็นสิ่งที่ทำแล้วได้รับผลตอบแทนนั้น ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะในพุทธคัมภีร์โบราณได้มีการบันทึกเรื่องราวของการทำบุญแต่ละอย่างกับอานิสงส์ผลบุญที่พุทธศาสนิกชนพึงจะได้รับจากการทำบุญไว้ (แก้ว สุพรรณโณ, 2548) โดยบุญแต่ละประเภทจะให้อานิสงส์ที่แตกต่างกัน ส่งผลให้คนในสังคมมีความคิดว่าเมื่อทำบุญแล้วจะได้รับผลตอบแทนอันจะทำให้ชีวิตมีความสุข

นอกจากนี้ สืบเนื่องจากที่คนในสังคมมีความคิดว่าบุญเป็นสิ่งที่ทำแล้วจะเกิดผลตอบแทน ส่งผลให้คนในสังคมมีความคิดว่าต้องหมั่นทำบุญ สร้างบุญ เพื่อหวังผลตอบแทนจากการทำบุญนั้น และเพื่อให้บุญนั้นมีอยู่อย่างมั่นคง ไม่ลดลง และไม่หมดไป โดยบุญจะเป็นสิ่งรับประกันว่าตนเองนั้นจะมีชีวิตหรือใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุขนั่นเอง (อำนาจ ปักษาสุข, 2559)

8. ข้อเสนอแนะ

ควรมีการศึกษาความคิดหรือโลกทัศน์ของคนไทยประเด็นอื่น ๆ ในศาสนาพุทธเพิ่มเติมโดยใช้ข้อมูลจากหนังสือธรรมะ เช่น แนวคิดเรื่องบาป หรือแนวคิดเรื่องนรก/สวรรค์ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง/References

- กรมการศาสนา. (2514). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับหลวง*. โรงพิมพ์กรมการศาสนา.
- กิตยา แพทย์ศรีวงษ์, กุลยา ไชยหงษา, นวรัตน์ ทวีผล, และ กนกวรรณ วารีเขตต์. (2564). กลวิธีการตั้งชื่อเรื่องนวนิยายออนไลน์บนเว็บไซต์ Thai Boys Love พ.ศ. 2562. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์รำไพพรรณี*, 2(1), 44-53.
- แก้ว สุพรรณโณ. (2548). *อานิสงส์จากการทำบุญ* (พิมพ์ครั้งที่ 3). ไพลิน.
- จรัลวิไล จรูญโรจน์. (2552). *รายงานการวิจัยเรื่อง ภาษาและภาพสะท้อนของวัฒนธรรมจากชื่อเล่นของคนไทย*. คณะมนุษยศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะอักษรศาสตร์, ภาควิชาภาษาตะวันออก. (2549). *พุทธธรรมในพระไตรปิฎก* (พิมพ์ครั้งที่ 3). โครงการเอกสารคำสอน คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชุตติมา บุญอยู่. (2549). *วิเคราะห์โครงสร้างภาษาและกลวิธีการตั้งชื่อภาพยนตร์ไทยในช่วง 2 ทศวรรษ (พ.ศ.2526-พ.ศ.2545)* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- พรรณปพร หงษ์ทอง. (2562). กลวิธีการตั้งชื่อเรื่องภาพยนตร์เป็นภาษาไทยจากภาพยนตร์อเมริกัน. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 7(6), 1729-1740.
- ธีรารัตน์ บุญกองแสน. (2543). *การศึกษาการตั้งชื่อภาษาไทยของภาพยนตร์อเมริกัน* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นันทนา รัตนเกียรติ. (2556). *ทัศนคติการตั้งชื่อเล่นสองพยางค์ของคนไทย*. *วารสารนิดาภาษาและการสื่อสาร*, 18(20), 9-28.
- ประดิษฐ์ จันทร์มัน. (2550). *การตั้งชื่อภาษาไทยของหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่น* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปัทมา เหมือนนสมัย. (2562). *การตั้งชื่อสุนัขในประเทศไทย: ภาพสะท้อนสังคมไทย*. *วารสารมนุษยศาสตร์วิชาการ*, 26(2), 316-346.
- ปาจารย์ วิเชียรรมณี. (2557). *ค่านิยมในการตั้งชื่อเล่นเป็นภาษาอังกฤษของคนไทย* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. Thammasat Digital Collections.
- ปานทิพย์ มหาไตรภพ. (2545). *นามสกุลพระราชทานในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว : การวิเคราะห์ทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository.
- พรทิพย์ ครามจันทิก. (2548). *นามสกุลประชาชนจังหวัดนครราชสีมา : การวิเคราะห์ทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- พระธรรมปิฎก. (2538). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์* (พิมพ์ครั้งที่ 8). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระเมธีธรรมมาภรณ์. (2537). กรรม. ใน *สุวรรณา สถาอานันท์ และเนื่องน้อย บุญเนตร* (บรรณาธิการ), *คำ : ร่องรอยความคิด ความเชื่อไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 2, น. 112-121). สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาคภูมิ หรรณา. (2544). *กลวิธีการตั้งชื่อภาษาไทยสำหรับภาพยนตร์อเมริกัน* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- รสริน ดิษฐบรรจง. (2564). *การเขียนสารคดีท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม*. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.
- วรางคณา สว่างตระกูล. (2540). *การศึกษาภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อจริงของคนไทยในกรุงเทพมหานคร* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. Thammasat Digital Collections.
- สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก. (ม.ป.ป.). *วิธีสร้างบุญบารมี*. โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมชาย สำเนียงงาม. (2545). *ลักษณะภาษาที่แสดงความเปลี่ยนแปลงของความเชื่อเกี่ยวกับสิริมงคลและกาลกิณีในชื่อของคนไทย* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. Chulalongkorn University Intellectual Repository.
- โสภิตา โสมะเกิด. (2560). *การตั้งชื่อวัยรุ่นภาคใต้* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยศิลปากร. Dspace.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2549). *กว่าจะเป็นนักภาษาศาสตร์*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะอักษรศาสตร์, ภาควิชาภาษาศาสตร์.
- อภิญา เคนนาสิงห์. (2560). *การตั้งชื่อนวนิยายของนักประพันธ์นามปากกาวัตตราและกานติมา* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อำนาจ ปักษาสุข. (2559). *มโนอุปลักษณะเกี่ยวกับบุญในภาษาไทย: กรณีศึกษากลุ่มสาธารณชนในเฟซบุ๊ก*. ใน *มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา, คณะวิทยาการจัดการ, การประชุมวิชาการระดับชาติ "SMARTS ครั้งที่ 6 หัวข้ออัตลักษณ์แห่งเอเชีย 2016"* (น. 47-57).
- อำนาจ ปักษาสุข. (2562). *วาทกรรมเกี่ยวกับบุญในสื่อสาธารณะ* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยศิลปากร. Dspace.
- อำนาจ ปักษาสุข. (2564). *โลกทัศน์เกี่ยวกับ "กรรม" ในสังคมไทยที่สะท้อนจากชื่อหนังสือธรรมะ*. *Journal of Korean Association of Thai Studies*, 28(1), 95-114.

De Saussure, F. (1959). *Course in general linguistics*. The Philosophical Library.

Frake, C. O. (1980). *Language and culture description: essays by Charles O. Frake selected and introduced by Anwar S. Dil*. Stanford University Press.

Lakoff, G., & Johnson, M. (1980). *Metaphors we live by*. The University of Chicago Press.